

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การใช้จินตภาพสาธารณะเพื่อการพัฒนากายภาพของเมือง กรณีถนนราชดำเนิน เชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาว สาวิตรี นุกูล
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.สันต์ สุวัจนราภินันท์

บทคัดย่อ

เมืองที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพไปตามกาลเวลา โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการอยู่อาศัยตั้งแต่แรกเริ่มของการสร้างเมืองจนถึงปัจจุบัน ดังเช่น พื้นที่ถนนราชดำเนิน ภายในเขตเมืองเก่าสี่เหลี่ยมคูเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบของเมืองที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและองค์ประกอบสร้างขึ้นใหม่ที่ทำให้มีความหลากหลายดังเช่น รูปร่าง รูปแบบ พื้นผิว สี เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะทางกายภาพเหล่านี้อาจมีผลต่อการรับรู้และจดจำของปัจเจกเมื่อได้เข้าไปมีประสบการณ์ในพื้นที่ และปรากฏเป็นจินตภาพของพื้นที่ในที่สุด

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหาคุณลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการรับรู้และจดจำของปัจเจกผู้ใช้พื้นที่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยสะท้อนการรับรู้ของปัจเจกที่มีต่อกายภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา เพื่อวิเคราะห์เสนอแนวทางการพัฒนากายภาพถนนราชดำเนินต่อไป

งานวิจัยชิ้นนี้ ดำเนินการศึกษาภายในขอบเขตพื้นที่ถนนราชดำเนินตั้งแต่ประตูท่าแพจนถึงหน้าวัดพระสิงห์ ธรรมหาวิหาร เป็นระยะทาง 1.4 กิโลเมตร เก็บข้อมูลจากการสุ่มเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่าง 30 คน ที่มีประสบการณ์ใช้พื้นที่ถนนราชดำเนิน จากการอยู่อาศัยหรือทำงานอย่างน้อย 2 ปี โดยการเขียนแผนที่ถนนราชดำเนินและสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้และจดจำผ่านกรอบทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of The City) ของ เควิน ลินซ์ (Kevin Lynch) และ คุณลักษณะรูปร่าง (Form Attribute) ของ โดนนัลด์ แอปเปิลยาร์ด (Donald Appleyard) และข้อมูลความพึงพอใจต่อคุณลักษณะทางกายภาพดังกล่าว ตามกรอบคิดของ แจ็ค ลี-

ออน นัสซาร์ (Jack Leon Nasar) เป็นเกณฑ์ในการเลือกใช้คุณลักษณะที่มีผลต่อการรับรู้และจดจำ
ใดๆ โดยคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมทางกายภาพ ในขณะที่
คุณลักษณะที่ไม่เป็นที่ชื่นชอบจะถูกใช้เป็นแนวทางในการควบคุมและแก้ไขกายภาพ เพื่อเสนอ
แนวทางพัฒนากายภาพเพิ่มเติมจากกฎหมายและข้อกำหนดเทศบัญญัติที่มีผลในพื้นที่ศึกษา เพื่อ
นำไปวิเคราะห์ เสนอเป็นแนวทางพัฒนากายภาพ ซึ่งอยู่ในรูปแบบนโยบาย หรือข้อกำหนด ที่ถูกใช้
โดยภาครัฐ

จากผลการวิจัยพบว่า ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และจดจำคุณลักษณะกายภาพของ
องค์ประกอบในพื้นที่ศึกษาอย่างสอดคล้องกันเป็นจินตภาพสาธารณะตามทฤษฎีจินตภาพของเมือง
โดยคุณลักษณะทางกายภาพต่างมีความเชื่อมโยงที่ส่งผลทำให้เกิดการรับรู้และจดจำรวมไปถึงผล
ต่อความพึงพอใจที่มีต่อองค์ประกอบของเมือง ที่ชื่นชอบ ไม่เป็นที่ชื่นชอบ หรือไม่มีผลต่อความชึ้น
ชอบ โดยสามารถนำผลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนากายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนินผ่านนโยบาย
หรือข้อกำหนด ของภาครัฐได้ จากการส่งเสริมคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบและการควบคุม แก้ไข
คุณลักษณะที่ไม่เป็นที่ชื่นชอบให้มีคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบ ดังเช่น ข้อเสนอแนะให้มีการ
ควบคุมลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีโครงหลังคาจั่วหรือปั้นหยาอยู่ในระดับความสูง 1-2 ชั้น
ข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมให้มีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสร้างโอกาสในการมองเห็นพื้นที่สีเขียว
ได้จากทางสัญจรโดยอาศัยพื้นที่เว้นว่างภายในองค์ประกอบ เป็นต้น

Thesis Title	Utilizing Public Images for Developing Physical Environments of the City the Case of Ratchadamnern Road, Chiang Mai
Athor	Ms.Sawittree Nukul
Degree	Master of Architecture (Architecture)
Thesis Advisor	Dr. Sant Suwathcharapinun

Abstract

Looking through the long history of the city, physical environments of the city always change. Such change can be seen clearly in particular the original location of the first settlement. This research focuses the changes within Ratchadamnern Road, one of the most important historical areas located in the heart of the old town of Chiangmai. This road appears to be a mixture of the new and the old, consisting of both historical and modern architectural styles with the uses of various forms, textures, shapes, and colors. This research believes that all of these appearances will affect people's perception and recognition. They will be part of individual who live in this area as well as their memories. Finally they are building up to function as what we call "public image" of the area.

This research purposes to identify whether there is "public image" of this area; to explore what has been regarded as "physical element" as an important condition within the concept of public image to function. This research also aims to argue for preferred physical elements using them as guidelines for changing or developing physical environments via government policies in the future.

1.4 kilometers of Ratchadamnern Road between Ta-pae to Wat-Pra-Sing is the focusing area in this research. Methodologically, the 30 random participants who have everyday life in this area at least 2 years are selected for drawing the mental map using Kevin Lynch's theoretical framework of "public image", for in-depth interviewing to define "physical elements" based on the concept of Form Attribute by Donald Appleyard and to evaluate the preference level of those physical elements based on Jack Leon Nasar's Visual Preferring Framework. For those preferred

image and elements, they will be encouraged to use, while changing and developing will be applied for those non-preferences via the enforcement of the government policies.

The research found that there is a “public image” of this area which can be discussed through the participants’ perception and recognition of various physical environments following Lynch’s and Appleyard’s theoretical framework. There is a relationship between physical elements and the ways they perceive and memorize the city as well as evaluate what they think of them. Like – preferred, Dislike- Non-preferred, and Neutral or not-have-any-effect-to-participant-evaluation has been explored and classified. This research also uses the physical elements and participants’ evaluation to reconsider the government policies whether there is a gap or any action can be employed further. For example, the use of the gable roof for the one or two store building and increasing the visibility of green area from the street are recommended.